

GAZETA TRANSILVANIEI

PROPRIETARĂ: ASOCIAȚIUNEA „ASTRA” BRAȘOV
Apare de două ori pe săptămână prin îngrijirea
unui comitet de redacție.
Atelierile tipografiei „Astra” Tf. 1102.
Pagini 4-6-8 Lei 3.

STEAG RIDICAT LA
1838

GHLBARIȚIU ȘI SFINȚIT DE LUPTULE PURTATE SUB CUTELE LUI
DE ATĂȚIA URMAȘI, ÎN FRUNTE CU MUREȘENII

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BRASOV.

B-dul REGELE FERDINAND Nr. 12 Tf. 1513
Abonamentul anual lei 300 Autorități și Societăți lei 1
Anunțuri și reclame după tarif.

Nr. 81 Inreg. Trib. Brașov S. II No. G. II. 71/942

18 Octombrie 1942

Anul 105

Inițiative

de V. Branisce

O campanie serioasă pentru valorificarea rămășițelor de materii prime revine iarăși printre problemele de actualitate. În fiecare zi vezi ziarele pline de lozinci ce te îndeamnă să nu risipești hârtia ci s'o încredințezi școlărilor, însărcinați cu colectarea ei.

Aceste indemnuri repetate mi-au evocat peripețiile tragi-comice ale unor șoli, care s'au conformat acestor indemnuri patriotice. Sigur că acele șoli n'au fost nici primele și nici ultimele care supunându-se unor ordine oficiale au îndemnat pe copii să adune rămășițe din gospodăriile lor.

Ba, instrucțiunile prevedeau premii și recompense pentru cei mai sărguincioși. Se stabilise un punctaj oficial. Hârtia, tinicheaua, oasele și sdrențele, evaluate în „carate” au câștigat preț în ochii copiilor, dornici de a-și îndeplini îndatoririle cetățenești.

Pentru că, atât de huliții copii din zilele noastre au un suflet generos, — dar, poate, puțini o știu — și bine călăuziți sunt cea mai vie forță din stat.

Și, zi de zi, am văzut pe ger copii cu degete învinețite de frig cărând pachete uriașe. Ei aduceau la școală adevărate trofee. Tot ce îndemnarea lor destoinică a putut stoarce pe observate sau neobservate din casa părintească. Am văzut sobe de tuciu și vrafuri de cărți și lucruri dobândite fără îndoială cu mari insistențe. Dar ce nu fac părinții de dragul odraslelor?

În subsolul școlilor materialul creștea vertiginos. Maldăre de iluzii se înghesuiau în încăperi neîncăpătoare.

Și-apoi a venit o zi când acest material ar fi trebuit ridicat și întrebuințat.

Dar lucru curios! Nimeni nu avea nicio cunoștință de acest material. Nimeni nu-l cerea, nimeni nu-l colecta, nimeni nu știa nimic. Și atunci s'a pus o serioasă problemă pentru școli. Cum să se scape de acest material, adevărat balast pentru buna întreținere a localului. Ce să se facă cu acest gunoiu, căci în urma umezelii și a înmagazinării hârtiile și sdrențele se prefăcuseră într'un uriaș maldăr de gunoiu?

După întrebări fără răspuns, după drumuri fără rezultat ar fi plătit chiar bani numai să transporte din școală acest gunoiu. Așa a luat sfârșit o inițiativă în care s'a pus mult suflet, s'au cheltuit și bani și s'a risipit elanul generos al copiilor noștri. De aceea, o asemenea inițiativă nu se pornește numai din dorința de a imita pe alții, care însă au realizat-o pe teren.

Întâi trebuie organizat aparatul oficial, chemat să utilizeze materialul, și numai apoi să se facă apel la inițiativa particulară. Altfel, lucrurile ies pe dos...

Conștiința națională

de Ion Bercin

Și popoarele ca și indivizii au un suflet al lor creat din durerile, speranțele, bucuriile și deprinderile comune.

Acest suflet colectiv, cu aceeași tradiție și cu aceleași aspirațiuni în viitor poartă numele de conștiință națională.

Ca putere spirituală, rezultată dintr'o lungă conviețuire a oamenilor de același sânge, imprimă fiecărui atom din marele tot, caracterele sale esențiale, fiind astfel reprezentată în fiecare ființă din națiune.

Conștiința națională este mai vie sau mai puțin evidentă după gradul de cultură al poporului respectiv, după bogăția sa sufletească și după vrednicia elitelor conducătoare.

Instinctiv ea trăiește însă în adâncurile sufletului fiecărui popor și fiecărui om ajutându-l astfel să-și păstreze individualitatea sa.

E fericit însă neamul care reușește să-și creeze o conștiință națională vie și puternică.

Nicio încercare, oricât de cumplită ar fi, nu-l va putea răpune, fiindcă, ori în ce împrejurare, el va găsi forțe suficiente în sufletul său, pentru a ieși la liman.

Să privim numai la sbuciumata istorie a neamului nostru.

Ca o făclie luminoasă, prin

vremuri de grea cumpănă, l-a călăuzit spre lumină, steaua strălucitoare a conștiinței sale de neam latin și creștin, la început numai ca o putere oarbă a destinului apoi din ce în ce ca o idee-forță.

În vremuri de încercare, conștiința națională se manifestă tumultuos, fie într'un iureș nestăvilit în apărarea pământului și a sufletului colectiv, fie, în caz când lipsesc șefii vrednici, într'o dureroasă închidere în sine.

Și într'un caz și în altul națiunea merge pe veciul ei drum, cu toate oscilările posibile dela suprafață, fiindcă puteri mai mari decât voința, planurile, ambițiile și interesele meschine ale oamenilor, mână înainte spre împlinirea destinului pe muritori și pe popoare.

Cât privește destinul neamului nostru, privind trecutul și ascultând bine bătaile inimei întregii nații românești, lăsând, bun înțeles, la o parte pe rătăciți și pe interesați, este evident pentru fiecare dintre noi, fiindcă toată simțirea și toate gândurile noastre au același țel:

Conștiința noastră națională ațipită pentru un moment începe să se manifeste din ce în ce mai năvalnic: se aude bine glasul ei.

Horia Teculescu

de Al. Lascarov-Moldovanu

Nu de mult pământul a primit la sine pe unul din fiii aleși ai neamului nostru.

Pe Horia Teculescu.

Om de suflet, profesor plin de dragoste pentru școală, făcând din catedră un apostolat, — bun român, pentru care țara și neamul nu erau cuvinte deșarte sau podoabe pentru zile festive, ci pe care le trăia prin vieța lui de toate zilele.

L-am cunoscut puțin, dar îndestul ca să-mi pot da seama de frumoasele lui calități, pe care cu o deosebită discreție, le ținea ascunse, nu le voia știute — și și mai puțin trâmbițate.

L-am cunoscut acolo, în Sighișoara lui dragă, la liceul pentru care, drept chezașie a unei bune reușite, și-a pus însăși ființa lui întreagă, fără preocupări, cu toate că suferința, încă mai de multă vreme, îi săpa sănătatea. El știa, și cu toate acestea nu a stat la îndoaială — ci a pus totul la bătaie, într'un apostolat al său profesoral.

Profesor de-o mare erudiție, cunosător profund al literaturii române, mare promotor de carte românească bună, Horia Teculescu era un prieten al scriitorilor, — el însuși fiind un distins purtător de condeiu. Avea o înflăcărare vie în ochii lui scânteietori, oricâte ori vorbea despre o carte sau când trebuia să ia o atitudine cu privire la vreun fapt cu contingențe naționale. Vorbirea îi era tot atât de avântată, pe cât îi erau ochii de învăpăiați.

În două rânduri chemat de el, am venit la Sighișoara, ca să grăesc în ciclurile de conferințe pe care le ținea la liceul pe care-l conducea, — și ceasurile petrecute în plăcuta lui tovărășie nu le voi uita niciodată. Era un om care credea în ceea ce făcea, și de aceea te simțea bine în preajma lui. La el nu era nimic de suprafață, — ci toate erau de convingere, de adâncime,

Continuare în pagina 3-a

„GAZETA TRANSILVANIEI” Presă Transilvaniei

de Ion Breazu

— Sfârșit —

Un alt centru important al presei noastre a fost Aradul, unde Ion Rusu-Sirianul, întemeiază la 1896 „Tribuna Poporului”, transformată în „Tribuna”, în 1903, după dispariția ziarului cu același nume, care apărea la Sibiu. Începând din 1911, Partidul Național Român scoate tot aici „Românul”, condus de Vasile Goldiș. Amândouă aceste cotidiene au fost adevărate podoabe ale presei noastre, nu numai pentru

verva și curajul articolelor politice, ci și pentru bogatele lor foiletoane, la care colaborau cei mai buni scriitori ardeleni și numeroși scriitori din țara liberă. În afară de directorii lor, amândoi gazetari de rasă, aici și-au revărsat comora spiritului lor un Ilarie Chendi, incomparabilul Octavian Goga și atâția alții cărora regretăm că nu le putem aminti nici măcar numele.

Important, dacă nu pentru publicații politice, de bună seamă pentru

foile lui culturale, a rămas tot timpul Blajului, în care „Unirea”, organ al bisericii române unite a împlinit în anul trecut o jumătate de veac de existență.

În sfârșit, pentru a încheia cu centrele mai importante ale presei de dincolo de Carpați să amintim Timișoara, cu gazetele ei „Luminătorul” și „Dreptatea” — în redacția acesteia a muncit Teodor V. Păcățianu, care a colindat apoi o viață de patriarh prin multe alte redacții, cinstindu-le cu munca lui devotată — apoi Lugoju, unde patriotul luminat și netemut, gazetarul de mare cultură, râvnă și talent Valeriu Branisce a condus timp de 18 ani, începând cu 1901, „Drapelul”.

Nu poate fi trecută apoi cu vederea nici contribuția ardeleană la presa celorlalte provincii: un Gh. Bogdan-Duică, Branisce și Sextil Pușcariu în Bucovina, un Onisifor Ghibu în Basarabia, apoi un lung șir de gazetari care s'au afirmat în întreagă desvoltarea

INSTANTANE

Săculețul

Pentru unii apare, de sigur o poveste născocită de-un creier înfierbântat. Iar pentru cei ce se ocupă cu științele oculte, o întâmplare adevărată. Mi-a istorisit-o bătrâna mea spălătoreasă, o femeie cinstită, și s'a jurat pe norocul copiilor ei, ca s'o cred.

Am avut — zice ea — o mătușă. S'o erte Dumnezeu că mult a chinuit. A zăcut pe pat șase ani în care timp n'a pus piciorul în pământ de fel. Și ce boală grozavă! Inchipuește-ți d-ta că începuse dintr'o sgrăbunță mică și cu încetul s'a întâlnit de i-a mâncat toată laba piciorului. Sărmana, parcă o văd și acum că-și culegea oscioarele cu mâna, când dela un deget când dela altul, le desfăcea din carnea putredă așezându-le într'un săculeț în lada dela făcea lucrul acesta, dar o durea, pe semne, sufletul căci totdeauna o vedeam ștergându-și pe furis o lacrimă. Apoi cum zic, după o zăcere de șase ani, când în sfârșit și-a ispășit toate păcatele, și-a făcut milă Dumnezeu și-a chemat-o la sine.

După ce o îngropară, la câteva zile, aud într'o noapte că-mi bate cineva la fereastră: cioc, cioc. Mă ridic din pat dar nu deschid fereastra că mă temeam. Atunci aud de-afară glasul mătușii: „Săculețu, Ano, săculețu, oscioarele“.

Am auzit-o limpede de tot. Mi-am făcut cruce și m'am suit în pat. Mai trecu ce mai trecu — nu mi-aduc aminte câtă vreme — într'o noapte aud din nou: cioc, cioc. Și iară glasul stins al moartei venind de-afară de sub fereastră: „Săculețu, Ano, săculețu, oscioarele“.

Eu mi-am făcut iar sfânta cruce și s'a dus. Dar ce folos că se ducea atunci și mă trezeam cu ea în altă noapte. A venit și a treia oară și tot așa bătându-mi în fereastră mi-a cerut să-i dau săculețul cu oscioarele pe care eu uitasem să-i pun în sicriu. A rămas în lada unde-l pusese ea. A doua zi, cât ce m'am sculat, începui să-l caut printre sdrențele ce le țineam acolo și am dat de el. M'am dus la cimitir numai decât și răscolind un pic țărâna, i-am îngropat oscioarele cu săculețul cu tot în mormânt. De-atunci n'a mai venit.

Ecat. Pitiș

Spicuirii

din dicționarul greșellor noastre de limbă

de Ax. Banclu

XXXIX.

Nu sunt scutite de bunul plac al celor care-și cred micșorată valoarea de scriitori respectând sintaxa limbii, tiparele ei consacrate de uzul veacurilor, nici alte prepoziții, cum sunt d. p.: *la, dela, pe...*

Căci azi, cu cât te abați mai mult dela felul de a vorbi al semenilor tăi conaționali, cu atât treci de scriitor înai original, mai de talent.

Dacă Românul zice, d. p.: *Spre a izbuti să încheie contractul* la suma de... etc., tu, utilizator al tiparului, vei spune: „Spre a se izbuti la încheierea contractului la 49100 lei (de mitralieră) etc.“ (Ordinea 9 X 1931 p. 4, c. 4). Cum vei spune și: „Guvernul... vorbă de situația populației sârmane... sperând la măsurile de îndreptare“. (Cr. 8 IX 1928 p. 4, c. 5). Numai să nu zici cum zice toată lumea: *fără prep. la*. In cazut dat, înlocuind și verbul *sperând* cu *luând*. Căci cu „sperarea“ măsurilor de îndreptare, situația va rămânea tot tragică.

Iar dacă Românul zice: *mă mulțumesc cu ceva*, tu, scriitor care te reșpeți, vei zice: *la ceva*. Ca, d. p., în exemplul următor: „Harnicul autor nu s'a mulțumit numai *la* o aridă înșiruire de nume și de ani“. (Cv. 26 III 1927 p. 2, c. 7).

Decât, prepozițiile nu sunt bile de jonglat cum vrei cu ele. Fiecare își are rostul și legăturile ei, de care trebuie să îți seamă, dacă te încumeți să ieși în publicitate. Poți spune: *mă mulțumesc la ceva*, nu însă și: *mă mulțumesc cu ceva*. Și dacă știi frunzește, dar scrii românește, nu însemnează că ai dreptul să ne tragi limba pe calapod galic. (S'est contenté à chose quelque). Cu toate acestea, cei care vorbesc mai bucurios francezește decât își vorbesc limba maternă, scriu și vorbesc „în altfel“ decât părinții lor. Ei nu zic, cum zicem noi ceștialalți creștini:

pretind ceva,
scutesc pe cineva de ceva,
X pretinde a fi (să fie) etichetat simbolist (mai bine: are pretenția de a fi considerat simbolist),
mă interesez de ceva,
se urmărește ceva,
coincide cu ceva,
un articol care *se consumă în interior,*
amân pe toamnă, etc., —

ei să căznesc să ne toarne limba în forme „noui“, chiar dacă ele nu corespund sintaxei românești.

Să-i ascultăm, ca să știm cum *na* trebuie să vorbim și scriem, dacă ținem să ne exprimăm potrivit firii limbii noastre.

„Naționalismul care s'a împăcat obscen până și cu alianța G. -Sz. B., nu mai poate *pretinde* la captarea tineretului“ (Cv. VIII 1926 p. 1, c. 5). Fr. pretendre à...

„Bunul șef, care-și *scutește* în chip obligatoriu credincioșii chiar și la facultatea de a gândi...“ (C. G. în Cv. 23 VII 1927 p. 1, c. 1).

„Printre cei care *pretind* la eticheta simbolistă... nici unul nu s'a putut impune printr'o valoare excepțională“. (N. Rom. 28 IX 1925 p. 2, c. 7).

„Toți cei cari *se interesează* la existența însăș a partidului“ (Cv. 12 III 1930 p. 1, c. 5). Fr. s'interesser à...

„Se *urmărește* anume la încheierea unui pact de neagresiune“ (Cv. 8 I 1930 p. 4, c. 2).

„Toate marile epoci literare *au coincis* la epoce mari politice“ (Cv. 24 VI 1930 p. 1, c. 3, jos). Tot franțuzism.

„Marea majoritate a producției noastre agricole nu merge la export, ci se consumă *la interior*“ (Cv. 9 V 1932 p. 1, c. 5). Fr. à l'interieur.

„Imprumutul și stabilizarea *amânate* la toamnă...“ (Cv. 22 VII 1928 p. 1, c. 3).

„Imprumutul și stabilizarea *amânate pentru* toamnă“ (Ibid. col. 4). Amândouă construcțiile folosite în același articol.

Altul, în nr-ul de-a doua zi al ziarului (23 VII p. 1, c. 7) scrie: *pentru la* toamnă.

Tot așa, în Cr. dela 26 VII 1928 p. 6, c. 5, se spune: „Remanierea se amână *pentru la* toamnă“. Iar în Cv. dela 21 VII 1928 p. 4, c. 4: „Combinațiile au fost amânate *pentru la* toamnă“.

Zicem: Se amână *la* calendele grecești, *la* vara cailor, *la* Sfântul Așteptă..., dar spunem, obicinuit: Se amână *pe* toamnă (nu *la* toamnă, — ceea ce ar indica mai mult data *când* se va amăna). Cum zicem și: *Imi amân* plecarea *pe* (ziua de) 15 a lunii, *pe* de azi în două săptămâni, *pe*-a treia zi de Crăciun etc.

Păstrând construcția îndeobște întrebuițată: *pe* toamnă, scăpăm și de construcțiile: *pentru toamnă, pentru la* toamnă și de alte năzbătii, cum ar fi, d. p., cea din exemplul următor: „Ceea ce au înfăptuit (marile personalități) dela 1871 și până *la astăzi*...“ (Cr. 8 V. 1928 p. 1, c. 1).

Și fiindcă e vorba de prep. *la*, mai adăugăm la construcțiile de mai sus încă una: zi *la* zi (zilnic).

Un exemplu: „Reportaje apărute *zi la zi* în presă...“ (Cv. 24 V p. 1, c. 5).

În Ardeal, nu se spune decât: *zi de zi*. Cum spunem și: *ceas de ceas, lună de lună, an de an, mă urmărește pas de pas, etc.* În scrisul transcarpatin, se întâlnește mai mult construcția cu prep. *cu*: *zi cu zi, an cu an, pas cu pas*.

N'avem puțință, aici unde ne găsim, să controlăm dacă această construcție e folosită și de *țărănimia* Ve-

Violonistul Virgil Pop la Brașov

In seara de 28 cor. va avea loc în sala „Astra“ concertul violonistului Virgil Pop.

Toți iubitorii de muzică bună îi cunosc de sigur numele în urma strălucitelor concerte pe care le-a dat la Radio-București unde a executat, acompaniat de orchestră, concertul de Beethoven, concertul de Brahms și, nu de mult, concertul în la major de Mozart. Puțini însă dintre cei care i-au admirat siguranța magistrală a interpretării, precum și desăvârșirea tehnică, vor fi știind că Virgil Pop e un tânăr în vârstă abia de 26 ani, dar un tânăr care face azi cinste țării prin răsunătoarele succese pe care le obține cu concertele sale în străinătate.

Dăruit cu un rar talent muzical, Virgil Pop a început să învețe vioara la vârsta de 6 ani, la Cluj, orașul său natal, unde a apărut pentru prima oară în public la 7 ani, uimind pe toți cu precocitatea talentului său. Și-a continuat studiile la Bratislava cu profesorul Gustav Kolar, și în anul 1928 a concertat pentru prima oară cu un frumos succes la Paris. Între anii 1931-1933 și-a completat studiile în acest oraș, urmând cursul superior de muzică clasică predat de maestrul George Enescu.

Apoi a început seria marilor succese: a concertat la Paris, la Varșovia, la Budapesta, iar în primăvara acestui an, invitat de Ministerul de Propagandă Italiană, a cântat în dierite orașe din Italia, cucerind peste tot aceleași unanime elogi. Actualmente Virgil Pop se află de o lună în turneu în Germania, unde în mod strălucit dovedește aliaților noștri că apusul României la noua civilizație care se plămădește acum, poate fi tot atât de prețios pe tărâmul artelor cum este și pe frontul de luptă.

Primul concert pe care-l va da la întorcerea sa în țară, va fi cel din orașul nostru, cu un program menit să satisfacă cele mai pretențioase gusturi. Destul să amintim că Virgil Pop va executa cu această ocazie Capriccio No. 9 de Paganini, pe care numai marii virtuosi ai violinei se încumetă să-l pună într'un program de concert.

Brașovenii vor întâmpina de sigur acest eveniment muzical cu un entuziasm demn atât de faima tânărului virtuos, cât și de vechea lor reputație de cunoscători competenți în muzică.

Cronicar

chiului Regat sau ba. Ardealul nu o cunoaște.

Spre a putea reveni asupra construcției cu prep. *la* (zi la zi), am fi bucuroși să ni se dovedească existența ei în limba *poporului*. Ca s'o acceptăm și noi. Până atunci, rămânem însă refractari față de ea și credincioși construcției cu *de*, care e și veche, și românească.

presei din țara liberă, dintre care se cuvine să amintim măcar numele marului Aurel C. Popovici, atât de cult, atât de patriot, atât de pasionat în dialectica lui implacabilă, dela moartea căruia în pribegie la Geneva și în vremuri grele ca și cele de acum, se împlinesc 25 de ani.

Iată într'o sumară privire retrospectivă, felul în care s'a înfiripat presa Transilvaniei, caracterele ei principale, centrele din care a apărut cu dărzenie, ca din niște fortărețe inexpugnabile drepturile românismului și cățiva numai dintre comandanții unei legiuni întregi de eroi cunoscuți și necunoscuți, care au luptat în rândurile ei. Câți dintre ei n'au cunoscut suferința închisorilor, sau măcar jignirea unei condamnări nedrepte, pentru că au apărut libertatea și

năzuința spre lumină a unui popor oprimat? Ca să dăm un singur exemplu — că din păcate nu avem o statistică completă în această privință — numai redactorii Tribunei au suferit în curs de 10 ani, dela 1893 la 1903, 17 ani de temniță și 40.000 de coroane amendă sumă enormă atunci. Pentru ei închisoarea a fost însă totdeauna cel mai nobil certificat de serviciu. Dacă nu-i pândea boala sau mizeria, sau dacă nu erau nevoiți să dispară prin Vama Cukului, persecuțiunea îi îndârjia, le înzecea puterile. Societatea românească i-a încunjurat totdeauna cu sprijinul și dragostea ei. Un Diamandî Manole, un Gheorghe Pop de Băsești, un Dr. Ioan Mișu, Mocioneștii au fost adevărați mecenați ai acestei prese. Până și ultimul țaran știutor de carte, care aștepta cu nerăbdare în fiecare Duminecă foaia lui, era convins că presa este sângele care dă vigoare organismului național.

Multe pot fi explicațiile reușitei acestui așezământ. Noi credem însă că una singură înlocuește pe toate. Ea este *credința în puterea de viață a neamului românesc*. „Credința o am păstrat!“ exclamă Aurel Mureșianu, la sfârșitul unei vieți de trudă. „Stați neclintiți la postul la care v'a chemat soartea — continuă el; — n'asteptați dela nimeni nici mulțumire, nici recunoștință, ci în bine și în rău, în pace și în războiu, țineți sus și tare steagul mântuirii poporului vostru, ca să-l vadă oștenii loviți de arma inamicului și de amarul sorții, să-l vadă și să-l recunoască, pentru ca să nu se risipească și să nu piardă nădejdea în izbândă“.

Credința răstoarnă munții — spune cuvântul Evangheliei. Credința presei ardelenae a măcinat în curs de un veac Țarpatii, munții, care dușmanii noștri au crezut că sunt un hotar veșnic. Dacă

vom ști să o păstrăm în sufletele noastre, ea va surpa cu atât mai ușor munții artificiali, pe care îi aruncă între frate și frate o nesătulă poftă de cucerire asiatică, o miopie istorică incorijibilă și împotriva unor vremuri maștere.

Singură

• *Bat în geamuri obosite,
Triste razele de lună,
Sunt tovarășe iubite,
Vin să-mi zică: noapte bună.*

• *Și se naltă prin perdele
Către strașina plecată...
Am rămas și fără milă,
Am s'adorm nemângăiată.*

Ecat. Pitiș

Ziua Domnului

Te îți zic școală-te

„tânărul te îți zic școală”.
Sf. Luca VII, 14.

Asemenea învierii fiicei lui Iair și a lui Lazăr, sf. Luca ne istorisește azi învierea tânărului din Nain.

Este cea mai puternică dovadă că Hristos este învierea și viața.

Care este semnul cel mai convingător despre existența dumnezeirii? Minunea!

Să vedem și noi această minune. Să simțim și noi durerea ce sfâșia sufletul acestei mame văduve și să ne atingem de lacrimile ce-i acopereau fața. Moartea unicului ei fiu i-a tăiat bucuria, așa după cum minunata înviere a lui, i-a deschis un întreg revărsat de zori pentru o nouă viață. Prin fapta sa mântuitoare Isus redă femeii bucuria pierdută.

Câtă blândețe și câtă dragoste reiese din această faptă. Această minune trezește în sufletul omenesc gândul morții și al învierii. A sdrobi puterea morții însemnează a fi un adevărat mântuitor. Aceasta a făcut-o Hristos. El este „lumina lumii”. Pilda Lui duce către virtute, către pace și fericire.

Prin minunea învierii de azi Mântuitorul Hristos vrea să redea și icoana învierii din moartea sufletescă.

Moartea trupească închide atâtea drepturi la viață, dar moartea sufletescă aduce împietrirea inimii.

Învieria trupească dă bucuria vieții, însă învierea sufletescă e un adevărat prasnac al cerului.

Învieria tânărului din Nain împăraștie mireasma unui suflet viu. El a cunoscut pe Hristos și a primit harul lui Dumnezeu.

Cu aceeași putere a Sa cu care a dat tărie bolnavilor și viață morților, cu același glas ce l-a îndreptat odinioară tânărului din Nain, vine azi Hristos spre toți ca un mântuitor gata a da ajutorul Său.

Glasul Lui duios să deștepte în inimile tuturor nădejdea în ajutorul Lui. Numai El poate da mângăierea cea adevărată, căci e Fiul al lui Dumnezeu, știe suferințele și cunoaște nevoile.

Biserica, pe lângă exemplul dumnezeesc al vieții Domnului ne așează pilde de viață ale sfinților săi, care au luptat și murit pentru credința în El.

Astfel e și minunata viață a cuvioasei Paraschiva, prăsnuită în aceste zile și care este un izvor bogat în fapte. Ea s'a simțit legată de lumea cerească, renăscându-și sufletul și incredințându-și viața lui Hristos.

Iată de ce Hristos este însași cheia și lumina istoriei.

În vremurile întunecate pe care le viețuim noi astăzi singurul mângâiator ce poate scăpa omenirea din blestemul păcatului renăscându-i conștiința și viața religioasă-morală este glasul prorocului cel mare care a venit să cercezeze făptura sa.

Să nu ne rușinăm a vorbi despre Isus și despre voința Sa față de om.

Azi când omenirea a căzut în rătăcirile certelor și mai ales al războaielor trebuie să ne dăm seama mai mult ca ori când cât de rodnică și binefăcătoare este învățătura faptelor lui Hristos și cât de hotărâtoare este ea pentru tămăduirea acestor rani cumplite.

El e învierea și viața. El s'a milostivit de noi și ni s'a făcut răscumplător și mântuitor.

Deci pregătire sufletescă, renaștere spirituală în scopul mântuirii și al binelui.

Ceața grozavă a patimilor să nu mai orbească sufletul.

Minunea Mântuitorului ca și viața sfinței Paraschiva să răscolească viața fiecăruia. Atunci vom vedea cât de mult ne cheltuim în lucruri zadărnice.

Medicul NOSTRU

NEFRITA

(Inflamația rinichilor)

de Dr. Valeriu Sînghe

Un organ de o deosebită importanță pentru funcțiunile organismului nostru este rinichiul, care se găsește sub forma a două organe egale ca formă, mărime și funcțiune, situate pe perețele posterior al abdomenului în regiunea șalelor.

Ca toate organele, așa și rinichii, sunt sediul a diferite boli, dintre care cea mai des întâlnită este nefrita (inflamația rinichilor).

Nefrita poate fi acută sau cronică, după cauzele și brutalitatea cu care au fost lezați rinichii. În cele de mai jos ne vom ocupa de nefrita cronică, sau boala lui Bright, după numele medicului englez care a descris-o și a arătat importanța ei.

Rinichiul în funcțiunea lui este un filtru, prin care se filtrează toxinele din organism, pentru a le elimina din organism prin urină. Când din diferite cauze acest filtru se alterează, toxinele nu se mai pot elimina, ele se acumulează în organism, dând naștere la un complex de simptome patologice, care reprezintă, care exteriorizează, caracterizează boala numită nefrită.

Cauzele nefritei cronice sunt: o nefrită acută datorită frigului, scarlatinei, unei amigdalite repetate, apoi intoxicațiile cu plumb, cu alcool, silisul, tuberculoza, guta, reumatismul, arterioscleroza. Predispoziția ereditară joacă un rol important în apariția nefritei.

Simptomele bolii. Uneori nefrita se anunță prin semne alarmante, sau în orice caz aparente ca: umflarea feței, senzație de apăsare, curgere de sânge din nas, urinare cu sânge. De cele mai multeori însă semnele apar în mod insidios, încetul cu încetul, primele semne aparente neapărând decât după ce luni sau ani au evoluat pe furis.

Primele semne care permit să descoperim boala sunt: accelerarea pulsului (120 pe minut), tensiunea sângelui mărită, palpații, o senzație de oboseală, care se observă mai ales după o alimentație prea substanțială și cu abuz de băuturi alcoolice. Bolnavul urinează des, are vâjăli în urechi, are mâncărime pe corp, senzație de frig, căței la gambe, mai ales noaptea, curgere de sânge din nas, vâna dela tâmpile foarte vizibilă și flexuoasă (șerpuitoare).

Încetul cu încetul apar apoi adevăratele semne ale nefritei. Cantitatea de urină emisă zilnic este mărită, 2—5 litri pe zi. Urina are o culoare deschisă. Prin examenul de laborator se găsesc în urină elemente care trădează nefrita: albumină multă, așa numiții cilindri, elemente care traduc distrugerea filtrului rinichilor.

Tensiunea sângelui crește mult până la 20—28, însoțită de dureri mari de cap.

Inima începe să se hipertrofieze, să se mărească, apar palpații, apăsare

în regiunea pieptului. Cu timpul mușchiul inimii slăbește, inima se dilată. Avem diverse hemoragii din nas, din rinichi (hematurie) și hemoragie cerebrală.

Alt simptom important al bolii este oedemul (umflătura) feței, a picioarelor, oedem care se poate generaliza la întreg corpul, când întreg corpul este umflat, plin de apă.

Respirația este grea, pofta de mâncare este micșorată, durerea de cap este foarte mare, apar turburări ale vederii din cauza albuminei care se așează pe retina ochiului.

Bolnavii de nefrită sunt de obicei anemici, forța le scade, ei obosindu-se la cel mai mic efort. Slăbirea lor este puțin apreciabilă din cauză că de cele mai multeori au fața buhăită, umflată și palidă.

La examenul de laborator al sângelui se constată că ureea este crescută, iar numărul globulelor roșii este micșorat.

Nefrita este în general o boală cu evoluție lungă. Vindecarea definitivă a unei nefrite este problematică, totuși poate prezenta perioade de remisiune (vindecare aparentă) de durată lungă.

Pentru a ne informa asupra pronosticului bolii vom cerceta simptomele care ne permit acest lucru. Cu deosebire anumite probe de laborator ne indică în ce grad rinichiul sunt afectați. Printre aceste probe dozajul ureei în sânge are o deosebită importanță. În mod normal ureea în sânge este 0.25—0.50 grame la litru de sânge. Tot ce depășește această limită ne arată că e vorba de uremie. Azotemia sau uremia cu 0.60—1 gr. uree la litru de sânge poate fi trecătoare. Azotemia cu 1—2 gr. anunță moartea în decurs de un an. Cu 2—3 gr. uree, moartea este chestie de luni, de săptămâni. Cantități și mai mari de uree nu se văd decât în ultimele zile de boală, în preajma morții.

Tratamentul. Tratamentul nefritei se realizează mai ales pe dieta alimentară și variază după forma nefritei. În nefritele grave regimul cu lapte exclusiv este obligatoriu. În formele obișnuite se recomandă un regim lacto-vegetarian. Acest regim e util mai ales în nefritele cu uree mărită în sânge. În nefritele cu edeme vom reduce sarea din alimentație cât mai mult. În nefritele cu tensiunea sângelui mărită regimul lacto-vegetarian este de rigoare.

Tratamentul cu medicamente variază dela caz la caz după simptomele bolii. În cazurile cu cordul slăbit și cu edeme vom da digitală, diuretice (teobromină, diuretină), purgative.

Nefrita este o boală care necesită asistența medicului, singur în măsură să stabilească natura nefritei și în consecință regimul alimentar și tratamentul cu medicamente, cu indicațiile necesare după forma și gravitatea nefritei.

Primăria Municipiului Brașov

Biroul M.O.N.T.

Nr. 893/942. M.

COMUNICAT

Ministerul Afacerilor interne cu ordinul Nr. 3716 din 14 Septembrie 1942, a dispus ca acolo unde nu există adăposturi contra bombardamentelor aeriene, populația să-și facă în curte sau în imediata apropiere un șanț-adăpost.

În acest scop se reamintesc publicului următoarele dispozițiuni din ordonanța Nr. 5 publicată la data de 3 Iunie 1941.

Incepând cu data emiterii prezen-

tei ordonanțe locuitorii, ale căror pivnițe sau subsoluri nu dau siguranță de protecție contra dărâării etajelor superioare sau a exploziei bombelor, sunt obligați a trece imediat la săparea tranșelor familiare, care constituiesc cea mai bună protecție împotriva schijelor și exploziei bombelor inamice, schijelor și gloanțelor trase de unitățile noastre atiaeriene contra avioanelor inamice precum și a sărâmăturilor provenite din dărâmături.

Locul tranșelor va fi ales la o distanță minimă de clădirile vecine, egală cu cel puțin înălțimea clădirii celei mai apropiate.

Forma și dimensiunile șanțului adăpost se arată în figura Nr. 1, 2 și 3 și anume: adâncime 2 metri; lățime la gură: 1,20 m. pentru cel cu un singur rând de bănci; 1,55 m. pentru cel cu două rânduri de bănci; lățime la fund; 0,80 m. pentru cel cu un singur rând de bănci; 1,15 m. pentru cel cu două rânduri de bănci.

Pe fundul șanțului adăpost se va pune o pardoseală din scânduri, pietriș sau cărămizi, pentru a asigura scurgerea apelor de ploaie (dacă e vorba de un șanț adăpost descoperit), iar peste acesta se va așeza un grătar de lemn sau nuiele pentru a feri de noroiu.

Intrarea în șanțul adăpost se va face pe o scară săpată în pământ, ale cărei trepte vor fi căptușite cu scânduri, cărămizi sau pietre, pentru a împiedica surparea lor și formarea de alunecături.

Lungimea șanțului adăpost în metri va fi determinată socotindu-se:

— 2 oameni pe metru liniar pentru cele cu un rând de bănci;

— 4 oameni pe metru liniar, pentru cele cu două rânduri de bănci.

În niciun caz nu se admite ca într'un șanț adăpost familiar să se adăpostească mai mult de 50 persoane. În cazul că într'un imobil ar fi mai mult de 50 de persoane, șanțurile adăpost necesare se vor construi la distanță de 15 m. unul de altul și în niciun caz nu se vor așeza pe aceiași linie.

La ordine de urgență de urmat în execuția șanțurilor adăpost se recomandă următoarele:

— trasarea și țărusearea;

— săparea șanțului și a scării de acces;

— construirea parapetelor (dacă este vorba de un șanț acoperit) și asigurarea scurgerii apelor de ploaie, spre partea cea mai joasă a terenului;

— consolidarea talazurilor prin scânduri, gard de nuiele sau cărămizi, începându-se cu scara de acces;

— acoperirea șanțului adăpost pentru ca pe de o parte să dea o protecție sigură contra schijelor inamice ca și contra sărâmăturilor provenite dela diferite prăbușiri, iar pe de altă parte să așeze pe cei ce le ocupă;

— punerea deasupra intrării pe toată lungimea scării a unui capac de lemn, pentru a împiedeca pătrunderea apei în interior;

— asigurarea unui luminat sumar: felinare, lămpi de buzunar, etc.) precum și uneltelor (lopeți, târnacoape, răngi de fier, etc.) pentru desfacerea ieșirii în caz de năruire;

— marcarea pentru timp de zi și de noapte a șanțului adăpost.

Tranșeele trebuiau să fie complet terminate până la data de 15 Iunie 1941.

SANCTIUNI

Acei care vor contraveni dispozițiilor din prezenta ordonanță, vor suferi sancțiunile prevăzute de art. 63 alin. b din legea pentru Apărarea Antiaeriană Activă și pasivă a Teritoriului care are următoarea redactare:

Art. 62 al. b. Acela care nu execută, întârzie sau sabotează măsurile de protecție contra atacurilor aeriene se pedepsește cu închisoare corecțională dela 6 luni 2 ani și amendă dela 5.000 la 50.000 lei.

Primăria Municipiului

Citiți

„Gazeta Transilvaniei”

Nu lepădându-ne cu totul de lume, ci trăind în ea să duci o viață demnă de binecuvântarea lui Dumnezeu.

„Răscumpărați vremea căci timpurile grele sunt”, e glasul sf. apostol Pavel potrivit clipelor de azi.

Porunca zilei cere trăire în lumina adevăratei vieți. Acum viața noastră e bătută de patimi furtunoase. Nădejile unei prelunge vieții pământești pare că se afundă. Singură ancora creștinească în Hristos și învățătura Lui rămâne biruitoare. Ea coboară înăuntru nostru pacea și lumina Mântuitorului.

Să ne rugăm Domnului să ne dea această ancoră nemuritoare.

Preot Nic. Bârsan

„A Italiei libertate...”

de A. A. Mureșianu

Cu toată activitatea culturală remarcabilă din trecut, și cu toate sforțările patriotice ale spiritelor sale înalte, Italia n'a izbutit să formeze o unitate politică, decât în a doua jumătate a veacului trecut. S'a întâmplat chiar ca unirea principatelor românești să premerge cu câțiva ani formarea regatului unitar al Italiei.

Fărămițată în mai multe state Italia a fost supusă și ea, influenței și asupririi străine a statelor mari și puternice dela Nord și dela apus, nu într-o măsură așa de mare ca țările românești, care au trebuit să oprească puhoaiile asiatică, dar totuși suficientă ca să poată apoi și stăneni în dezvoltarea ei *ideea națională* italiană, care a apărut, putem zice, deodată cu primii mari cântăreți și scriitori ai poporului italian. Cum să se fi putut dezvolta și răscocco această idee, când pământul ei frumos și bogat, orașele sale superbe au fost supuse, când năvălirii oștilor împăraților „romano-germani”, când năvălirii oștilor regilor Franciei, când celor spaniole, și când concepția internațională a statului papal, forma una din piedecile ei principale?

Căci, după expresia conducătorului politicii europene și cancelarului Austriei dela 1815 Italia nu era încă atunci — ca și Dacia sora ei mai mică dela răsărit — decât „o noțiune geografică”.

Și poporul Italiei a fost decursus în decursul veacurilor asuprit și străine, ca și poporul latin dela Dunăre și în lupta lor pentru desrobire și libertate din veacul trecut aceste două popoare s'au sprijinit reciproc. Nu afirmase doar un biograf român al întemeietorului unității Italiei, al lui Cavour că acesta „se lupta pentru interesele noastre cum ar fi făcut cel mai înfocat Român”, căci el vedea în sprijinirea Românilor poporul frate „cu aceleași tradiții, același geniu, aceleași aspirații”, „un mijloc indirect a sprijini interesele Italiei”, care nu putea decât să profite pe urma „ridicării pe țărmii Dunării a unui stat de viață latină, vi-guros și puternic, care să înfrunte panslavismul cu același succes cu care altădată a știut să dea piept barbariei musulmane și să scape Europa creștină”.

Nu vor fi fost însuflețiți patrioții români din epoca Corvinilor și a lui Ștefan cel mare, de aceeași idee, care inspira poetului și istoricului Italiei din veacul al 14-lea lui Francisco Petrarca următoarele versuri:

„Virtutea va prinde armele împotriva
[volniciei]

Și o va combate,
Căci valoarea străbună
N'a pierit încă din inimile italiice.

(Virtu contra furore
Prendera l'armi e fia'l combatter questo;
Che l'antico valor
Negl'italici cor non é ancor morto.)

Și în veacul în care inflăcăratul călugăr Savonarola, martir al ideii naționale italiene exclamă: „O Italie, o Româ! Barbarii vin asupra ta flămânzi ca lei”; un alt patriot italian, celebrul secretar al republicii florentine, Nicolo Machiavelli, întemeietorul, până astăzi rău înțeles, al teoriei stăpânirii absolute, a principilor, însă numai în folosul unității și tăriei statului național — să nu uităm că ne găsim în epoca lui Vlad Tepeș, — plângea umilirea și aservirea Italiei cu următoarele superbe cuvinte, numite de Edgar Quinet „Marseillaise”-a veacului al 16-lea: „

„Dacă a trebuit ca poporul lui Israil să fie sclav în Egipt pentru a putea prețui talentele rare ale lui Moise; ca Perșii să geamă sub apăsarea Me-zilor ca să poată cunoaște toată inima mare și tot curajul lui Cyrus; în sfârșit dacă Atenienii n'au putut să simtă în adevăr mărima binefacerilor lui The-seus, fiindcă au suferit relele împreunate cu o vieță rătăcitoare și nomadă: Pentru ca să se poată prețui talentul și meritul unui liberator al Italiei, a trebuit astfel ca nefericita țară să fie mal-tratată mai crâncen decât Persia; ca locuitorii ei, lipsiți de legi și de conducători, să fie jefuiți, sfâșiați și robiți de străini!...”

Unirea Italiei n'a putut izbuti atunci precum n'a putut izbuti nici unirea Daciei, cu toate luptele și năzuințele glorioase ale Corvinilor, ale lui Ștefan și ale fiului său Petru Rareș; ea a fost ca și la Români rezultatul luptelor naționale din ultimele două secole.

Suferințele comune și evoluția asemănătoare a structurii politice a celor două popoare surori, sunt și trebuie să fie garanța cea mai sigură că cu toate neînțelegerile trecătoare, cu toate adversitățile politicii europene, nu este și nu poate exista o incompatibilitate între libertate și unirea desăvârșită a unuia și libertate și unirea desăvârșită a celuilalt și că după vorbele bardului dela Mircești: „A Italiei libertate” insuflă și va insufla în totdeauna „o nouă vieță legiunilor uitate dela Dunărea mareață”.

Cel mai vechiu plug din lume.

Niciun instrument întrebuințat în agricultură nu-și are ca plugul o istorie atât de îndepărtată. Căci plugul a fost prima unealtă de care omul s'a folosit când a pornit să lucreze pământul.

O dovadă ce întărește această afirmație este un vechiu plug găsit când în 1927 se făceau săpături pentru scoaterea turbei în localitatea germană Walle din ținutul Aurich și care se găsește astăzi în păstrarea Muzeului agricol din Hannovera, după ce mii de ani a zăcut în pământ. Vechimea lui a fost socotită de specialiști ca fiind de aproximativ 3500 de ani. (RDV)

Horia Teculescu

de Al. Lascarov-Moldovanu

Continuare din pag. 1-a

de trăire. De aceea nervul lui era incandescent, vibrant și avântat. Părea totdeauna că se ia de piept cu cineva, — că luptă pentru a-și face învingător punctul lui de vedere. Și totuși, câtă bunătate nu se strecura printre rafalele vorbirii lui! — și de câte ori, peste toate nu arunca lumina de pace a zâmbetului său.

Și, ce ciudat! Prin felul îndeletnicirii mele, nu prea pot să ascult vorbirile la Radio — și mai ales pe cele dela Universitatea Radio. Dar iată că acum câteva săptămâni deschizând din întâmplare aparatul la un ceas de seară, pe cine să aud? — chiar pe prietenul Horia Teculescu, vorbind despre marea lui admirație de-o vieță întreagă, despre Octavian Goga. L-am ascultat cu nesfârșit interes — și cu tot atâta dragoste. Spre sfârșitul vorbirii, a ostenit — și chiar a tușit de câteva ori. Un

fior mi-a trecut prin inimă. Dar toate le puneam pe seama vântorii sufletușii. Căci, în adevăr, a vorbit cu o dragoste și cu un avânt atâta de mare despre grandiosul poet al „pătimirii noastre” încât m'a impresionat profund.

Cine să-și închipuie atunci că Horia Teculescu era la doi pași de propriul său mormânt. Era de sigur suferind — și cu toate acestea, a făcut lungul drum de la Sighișoara, ca să vorbească, drept semn de rupere din lumea aceasta, despre acela, care, mai oșebit în zilele de acum, înfățișează prin poeziile lui — și prin întreaga lui ființă, și durerea — dar și idealul neamului nostru, încă neîntregit: Octavian Goga!...

Și în felul acesta, Horia Teculescu nu și-a desmințit până în pragul morții, sufletul lui mare de profesor și de român.

A P U L U M

Buletinul Muzeului Regional Alba-Iulia

I. 1939—1942

publicat de Ion Perciu, dir. Muzeului

În numărul nostru 63 din 13 August făceam o scurtă dare de seamă asupra broșurilor trimise mie de către prietenul nostru de scris *Ion Perciu*, directorul muzeului regional din Alba-Iulia.

Avem acum plăcerea să vestim cititorilor noștri apariția celui dintâi volum al Buletinului Muzeului Regional intitulat *Apulum*.

E o lucrare voluminoasă, de aproape 400 pagini, îngrijit tipărită și sprijinită de un bogat material documentar în fotografii și stampe.

Prin tipărirea acestui studii de mare valoare științifică și documentară, harnicul director al Muzeului Regional a reușit să înmănușeze la un singur loc cele mai vorbitoare dovezi și despre vechimea și despre continuitatea neamului nostru pe aceste plaiuri ale Daciei. Materialul e grupat și studiat în ordine cronologică.

Studiile încep cu documente preistorice.

Studiul d-lui *D. Berciu* asupra săcurilor de cupru și bronz tip Banabic arată că ele sunt autohtone pământului transilvan. Săcurile de același tip din Rusia meridională sunt importate din Transilvania. Chiar cele lucrute la fața locului sunt fasonate după model transilvan, iar vechimea lor se întinde până la 1700—1500 I. C.

D-l *Ion Berciu* comentând depozitul important de bronz dela *Ighiel* în greutate de 1.388 kg. constată că din punct de vedere cronologic aparține prin analogie, tipologie, motive decorative și formatul brățarelor în spirale, epocii mijlocii de bronz, adică anilor 1500—1300 I. C.

În al treilea studiu „*Topoarele de cupru cu două brațe opuse*” d-l *D. Berciu* respinge părerea comună după care aceste topoare ar fi în legătură cu săcurile similare din Creta. În Dacia neoneolitică se găsesc modele suficiente în piatră și lut ars care pot fi considerate prototipul topoarelor cu două brațe. Centrul lor de fabricație a fost totdeauna Transilvania.

D-l *Marius Moga* în „*Noi descoperiri scitice în Transilvania*” constată, în baza descoperirilor din regiunea Blajului, existența sigură a „*drumului scitic*” de-a-lungul văilor Târnăvelor.

În materia de istorie antică, savantul profesor *Daicovici* în „*Banatul și lazygii*” respinge părerile dușmanilor continuității noastre pe pământul Daciei și că Banatul n'ar fi format parte integrantă a Daciei, ci ar fi fost un ținut „extra provinciam”.

D-nii *M. Macrea* și *Ion Berciu* în „*Două tezaure de monete republicane romane în Dacia superioară*” pun concluzii interesante în legătură cu cele

294 piese de argint descoperite la *Augustin* (Târnava mare) și *Tibru* din județul Alba, care cuprind aproximativ 300 dinari romani de argint și a căror număr mare dovedește multimea și circulația lor bogată în Dacia romană.

În documentarea epocii istorice medievale și moderne se impune studiul d-lui *Al. Băreacă* „*Aurul Ardealului în prada avarică a lui Carol cel Mare*”.

Bogățiile imense în aur ale Avarelor proveneau din Dacia situată în teritoriul ei antic corespunzător celui de azi, unde „*alături de poporul autohton s'au instalat și Slavi*, destinați să-și piardă în curs de câteva secole caracterul lor etnic, fiind mult mai puțin numeroși decât elementul etnic — Românii”.

C. *Economu* în „*Viața culturală a orașului Alba-Iulia până la 1700*” arată că acest oraș a fost centrul cultural și sediul primelor școli urbane și rurale românești, cum și un însemnat centru tipografic. Aici s'au tipărit „*Carte de rugăciuni*” (1639), „*Catehismul Calvinesc*” (1640), „*Evangelhice*” (1641), „*Noul Testament*” (1648) etc. Până la 1700 a fost reședință mitropolitană, când aceasta s'a mutat la Făgăraș.

D-l prof. *Al. Borza* în „*Monumentele naturii din Ardealul central și apusean*” dovedește alipirea și contopirea naturii transilvane cu suferințele și istoria neamului românesc.

În ramura etnografică D-na *Lucia Apolzan* prin „*Cercetări etnografice în Munții Apusei*” arată că decât unitatea geografică e și mai pronunțată cea etnografică.

Gh. *Pavelescu* în „*Contribuții pentru cunoașterea picturii pe sticlă la Români din Transilvania*” studiază un bogat material iconografic din punct de vedere folcloric.

Popularitatea icoanelor nu este un joc al hazardului, ci al credinței ce se leagă de puterea făcătoare de minuni a respectivelor icoane.

Buletinul se încheie cu o serie de comunicări interesante datorite d-lor *Eugen Hulea*, *B. Barat*, *D. Prodan*, *I. Iosza* și *Al. Baba*.

Cronica muzeului încreștează cu vinte omagiale pentru sprijinitorii și colaboratorii dispăruți.

Opera d-lui *Ion Berciu* merită mai mult decât lauda noastră.

Ea trebuie citită și utilizată în interesul cauzei naționale.

I. Bozdog

Citii cel mai vechiu ziar

Gazeta Transilvaniei

Iarăși oprim

Iarăși oprim. Ce naiba! Să te oprești, să mergi
Tălăzindu coloana, că noaptea nu-i destul ce
Ne săcâte! Și calul visează să se culce
Și stă ca o momâie, o labă să-i oștergi.

Hăt, către ziuă 'n câmpul imens și neclintit
Din care fug ca umbre pasărilor stărnite
Dela un cap la altul trec ordine pripite
— Bivnacăm! — Nu-i glumă? — Nu!
— Doamne, înșfârșit!

Jos cu bocancii! Numai o clipă, peste tot
Lungii în terburii 'nalte, ostașii trag
aghloase
Îi stânenesc ciudate și multe flori
ochloase
Și vântul îl îngână și-i mângâie pe bot.

Căpitan Aurel Marin

Prima fabrică română de penițe

Această fabrică de penițe a fost înființată de tehnicianul *Alex. Brânzei*, în orașul Satu-Mare.

Capitaliștii jidani, care urmăreau nimicirea a tot ce e românesc, văzând rezultatele bune ce le dădea această fabrică, au pornit o campanie cu scopul de a o desființa și astfel fabrica vrednicului român, neavând niciun sprijin material, a fost nevoită să se închidă.

În primăvara anului 1942, tehnicianul *Alex. Brânzei* reînființează această fabrică în orașul Brașov.

Întreaga instalație și diferite mașini de ștanțare au fost executate și adaptate după concepția sa, „ajungând azi să dea cele mai frumoase rezultate cu acest fabricat.

Penițele fabricate de această întreprindere sunt considerate printre cele mai bune penițe din țară.

Dragomir Nichifor

Apare

Calendarul Ardealului pe anul 1943

cu un bogat și varf material documentar, artistic, literar, istoric, etnic și social. CALENDARUL ARDEALULUI va fi un îndreptar al Românilor adevărați!

Calendarul Ardealului va cuprinde o temeinică sinteză a Ardealului de ieri și de azi. Calendarul Ardealului va fi un almanah interesant și bogat, dar și o antologie a scriitorilor care au luptat și luptă pentru Ardeal.

Calendarul Ardealului va apare în luna viitoare în 50.000 exemplare și se poate reține de pe acum dela Redacția ziarului „Ardealul”, București, Strada Polonă No 27.

Comitetul de redacție a „Calendarului Ardealului” este compus din d-nii: Constantin Hagea, Iustin Ilieșiu, Ion Costea și Corneliu Coposu.

Rețineți din vreme Calendarul Ardealului.

Judecătoria rurală Șercaia

Nr. 567/1942 cf.

Extract din publicațiunea de licitație

La cererea de executare a următorului Rozalia Băță nasc. Oancea contra urmăritului.

Judecătoria a ordonat licitația execuțională referitor la imobilele cuprinse în prot. fund. 1447 comunei Șercaia No. top. 6480 cu prețul de strigare 2000 lei, cf. 1535, 3509 cu 2500 lei, cf. 47 No. top. 3089 cu 1000 lei, 5624/1 cu 1000 lei, 5712/1 cu 800 lei, 5721/1 cu 1000 lei, 6526/2 cu 1000 lei, în 1/12 parte, cf. 147 top. 521 cu 500 lei, 989/2 cu 1000 lei, 1850 cu 300 lei, 2102/2 cu 500 lei, 2183 cu 800 lei, 2700 cu 1200 lei, 2749, 2751/1 cu 1900 lei, 4540 cu 400 lei, 5761 cu 1500 lei, 5908/2 cu 500 lei pentru încasarea creanței de 5400 lei cap. și acc. Licitatiunea se va ține la 30 Octomvrie 1942 ora 15 la casa comunală a comunei Șercaia.

Imobilele nu pot fi vândute sub prețul de strigare redus cu 25%.

Licitatorii vor depozita la delegatul judecătoresc 10% din prețul de strigare drept garanție în numerar sau efecte cotate și vor semna condițiunile de licitație.

Plusoferentul este dator să întregască garanția la prețul oferit.

Șercaia, la 14 Iunie 1942.

Aj. dir. cf., Judecător,
ss. Boeriu ss. Dr. Suceava

Judecătoria rurală Șercaia

No. 530 942 cf.

Extract din publicațiunea de licitație

La cererea de executare a următorului Anastasia Cârstea contra urmăritului.

Judecătoria a ordonat licitația execuțională referitor la imobilele 2567 al comunei Șinca Nouă No. top. 1003 cu prețul de strigare de 500 lei, top. 1161 cu 500 lei, top. 4874 cu 400 lei, top. 650/1 cu 71 lei, 2396/2 a cu 2000 lei, 647/2/a și 648/1/a cu 15.000 lei, 2478/1 cu 1000 lei, 2403/2/a cu 500 lei pentru încasarea creanței de 4900 lei cap. și acc. Licitatiunea se ține la 24 Octomvrie 1942 ora 15 la casa comunală a comunei Șinca Nouă.

Imobilele nu pot fi vândute sub prețul de strigare.

Licitatorii vor depozita la delegatul judecătoresc 10% din prețul de strigare drept garanție în numerar sau efecte cotate și vor semna condițiunile de licitație.

Plusoferentul este dator să întregască garanția la prețul oferit.

Șercaia, la 14 Iunie 1942.

Aj. Dir. cf., Judecător,
ss. Boeriu ss. Dr. Suceava

**Ei...
au câștigat
la Cl. I-a**

*dar nici pentru
Dta. nu-e încă
târziu să iei un
loz tot cu 300 Lei*

Profită de acest avantaj ce-l oferă Loteria de Stat și intră în joc la Clasa II-a. Cere amănunte la colectura preferată.

**LOTERIA DE STAT 28
PE CLASE**
Tragerea Clasei a 2-a la 29 și 30 Octomvrie

Marcarea brichetelor

Ultimul termen pentru marcarea brichetelor expiră la 18 Octomvrie a. c.

Toți posesorii de brichete nemarcate se vor prezenta până la acea dată la administrația C.A.M. pentru marcarea.

Cei găsiți cu aparate nemarcate, după data fixată, vor fi amendați cu 2000—10000 lei.

Judecătoria rurală Șercaia

Nr. 529/942 cf.

Extract din publicațiunea de licitație

La cererea de executare a următorului Dr. Alexandru Socaciu contra urmăritului.

Judecătoria a ordonat licitația execuțională referitor la imobilele 1062 al comunei Hălmeag top. 396 grădină cu prețul de strigare de 26.200 lei, cf. 853 top. 391 grădină cu 11.500 lei, 6459, 6550 cu 2200 lei, 670/1 cu 1500 lei, 5636, 5637 cu 2600 lei, 2629 cu 2500 lei, 6200 cu 2500 lei, 13420 cu 3000 lei, 14568 cu 2500 lei pentru încasarea creanței de 6417 lei cap. și acc.

Licitatiunea se ține la 28 Octomvrie 1942 ora 15 la casa comunală a comunei Hălmeag.

Imobilele nu pot fi vândute sub prețul de strigare.

Licitatorii vor depozita la delegatul judecătoresc 10% din prețul de strigare drept garanție în numerar sau efecte cotate și vor semna condițiunile de licitație.

Plusoferentul este dator să întregască garanția la prețul oferit.

Șercaia, la 14 Iunie 1942.

Aj. Dir. cf., Judecător,
ss. Boeriu ss. Dr. Suceava

Judecătoria rurală Șercaia

No. 528—942 cf.

Extras din publicațiunea de licitațiune

La cererea de executare a următorului Dr. Alexandru Socaciu contra urmăritului.

Judecătoria a ordonat licitația execuțională referitor la imobilele cuprinse în prot. fund. 1586 al comunei Părau No. top. 6066 cu prețul de strigare de 800 lei, top. 1228 cu 6000 lei, cf. 623 top. 356, 357 cu 15000 lei în 1/12 parte, cf. 755 top. 473 cu 1000 lei, 1208/2 cu 1500 lei, 1867/2 cu 1400 lei, 3027/7 cu 2500 lei, 4095/2 cu 2000 lei în 1/6 parte pentru încasarea creanței de 5649 lei cap. și acc.

Licitatiunea se ține la 29 Octomvrie 1942 ora 15 la casa comunală Părau Imobilele nu pot fi vândute sub prețul de strigare redus cu 25%.

Licitatorii vor depozita la delegatul judecătoresc 10% din prețul de strigare drept garanție în numerar sau efecte cotate și vor semna condițiunile de licitație.

Plusoferentul este dator să întregască garanția la prețul oferit.

Șercaia, la 14 Iulie 1942,

Aj. Dir. cf., Judecător,
ss. Boeriu ss. Dr. Suceava

ANUNȚ

Subsemnatul, anteprenor constructor, cu onoare anunț On. mei clienți că mi-am schimbat domiciliul în Str. Ioan Huniade 14.

Pentru orice construcții și reparaturi rog să fiu anunțat la noul meu domiciliu.

Cu stimă
Gheorghe Moldoveanu

Citiți cel mai vechiu ziar

„Gazeta Transilvaniei”

Serviciul Sanitar al Municip. Brașov

No. 1752/1942 din 13 Oct. 1942

Publicație de licitație

Se aduce la cunoștință generală că în ziua de 30 Octomvrie a. c., ora 9 dimineața se va ține la Serviciul Sanitar al Municipiului Brașov, Str. Hirscher No. 1, licitație publică pentru procurarea, livrarea și montarea instalațiilor necesare pentru bucătăria, spălătoria și uscătoria dela Spitalul nou din Brașov, Str. Octavian Goga.

Valoarea lucrării este de cca. 2.700.000.

Garanția provizorie 5% din valoarea ofertei

Devizul și caietul de sarcini se pot vedea în fiecare zi de lucru la Serviciul Sanitar al Municipiului Brașov, Str. Hirscher No. 1.

Medic primar al Municipiului
Dr. Ulpiu Ștefan

Secretar:
M. Cucu.

Mulțumită publică

Reuniunea Femeilor Române pentru ajutorarea văduvelor sărace „Azilul Susana A. Mureșianu” din Brașov, exprimă călduroase mulțumiri D-lui Gheorghe Ștefan, comerciant în Brașov, pentru donația de Lei 1000 făcută în memoria soției sale, fericita în Domnul Marioara Ștefan n. Ciofleac.

Președinte,
Tini Socaciu

Secretar,
N. Oancea

Informațiuni

Abonamente de sprijin

Ion Roman, protopop, Iernut 500

Inaugurarea anului Academic la Institutul Italian

In ziua de 15 Octombrie a. c. s'a inaugurat anul academic la Institutul de Cultură Italiană, secțiunea Brașov.

După cuvântarea d-lui R. Palmieri directorul Institutului, și-a dezvoltat interesanta sa conferință d-l I. Moga profesor la Universitatea Cluj (Sibiu) tratând problema: „Relațiile economice Italo-Române în evul mediu”.

Asistența a urmărit cu cel mai viu interes expunerea d-lui prof. Moga și l-a răsplătit cu îndelungate și călduroase aplauze.

Deschiderea cursurilor ucenicilor comerciali

In ziua de 12 Oct. a. c. la orele 3 p. m. s'a deschis noul an școlar la Cursul profesional de ucenici comerciali, în localul școlii primare reformate.

După terminarea serviciului religios, oficiat de Păr. V. Coman, d-l director al școlii Macavei a dat sfaturile cuvenite tinerilor ucenici.

Numărul ucenicilor comerciali trece de 400.

Ar fi timpul suprem să se clădească un local propriu și corespunzător din toate punctele de vedere pentru acești tineri, a căror educație și control numai astfel s'ar putea asigura cu deplin succes.

Invățământul practic comercial

Am menționat într'un număr trecut al gazetei noastre deschiderea cursurilor practice comerciale.

Această școală practică va fi condusă de d-l prof. Nic. Benchea, care a condus și în trecut o astfel de școală cu bune rezultate.

Inscrieri se mai pot face la Camera de Comerț prin d-l prof. Nic. Benchea.

Să îngrijim de uscarea porumbului

Deși timpul a fost secetos și porumbul s'a putut coace destul de bine, totuși se poate întâmpla, mai ales în regiunile de deal unde s'a semănat mai târziu, ca o parte de porumb să nu se coacă bine.

Spre a nu fi expus stricăciunii și din consumarea lui să nu se îmbolnăvească cineva, s'au luat măsuri ca porumbul să fie trecut la uscătorii.

Unde lipsesc asemenea uscătorii vor fi utilizate cuptoarele existente, sau la caz de nevoie vor fi amenajate camere, unde să se poată face uscarea porumbului.

Reuniunea de muzică și-a reluat activitatea

Vechea noastră reuniune de muzică „Gh. Dima” și-a reluat activitatea.

S'a reconstituit comitetul în frunte cu d-l ing. insp. I. Bărbieru ca președinte. Vicepreședinte a fost ales d-l prof. univ. I. Gherghel, maestru de ceremonii d-l Gh. Alaci, secretar d-l T. Căliman, casier d-l I. Crisbășeanu, arhivar V. Căliman. Membri în Comitet: Dr. Sever Pop vice primar, Dr. N. Căliman președ. Astei, ing. Bujor Măz-găreanu, Dr. Ion Hozan.

Censori d-nii: R. Ardeleanu, prof. Șuteu și I. Giuvelcă.

Dirijor a fost proclamat d-l Dinu Niculescu. Le dorim spor la muncă.

Frontul din răsărit în cifre și imagini

Astăzi, când ne pregătim să încrustăm pe răbojul vremii împlinirea unui an și jumătate de campanie continuă, avem la îndemână o seamă de cifre, care ne pot da o idee despre modul cum a evoluat înaintarea victorioasă a Germaniei și aliaților săi, cât și despre șansele de viitor pe acest front.

La începutul războiului, în 22 Iunie 1941, imensele mase de armate ale ambilor beligeranți se opuneau una alteia pe o distanță de aproape 2500 km. lungime, dela Marea Polară până la Marea Neagră. Germanii au reușit întâiu la 10 Iulie 1941 la Bialistok și Minsk și apoi în diferite rânduri, să facă spărturi în fronturile înțepenite ale armatelor bolșevice, folosindu-se de temutele tankuri și de tactica de spargere întrebunțată cu succes în apus contra Francezilor și Englezilor. Armatele sovietice au fost încercuite din două părți, separate de legăturile lor din spate și apoi fărâmițate în cursul unor lupte de zile, până când restul destul de mare a văzut după imensele pierderi sângeroase de oameni și materiale, zădărnicia continuării rezistenței și s'a predat. Rezultatele au fost pentru ambele bătălii, menționate la început, de 324.000 prizonieri, 3332 tankuri și 1809 tunuri. La 6 August 1941 la Smolensk, s'au capturat 310.000 prizonieri și la 9 August la Uman, 105.000 prizonieri. Aceeași tactică de încercuire a culminat în Septembrie, cu ocazia victoriei dela Kiev, când s'au capturat 665.000 prizonieri. A urmat apoi bătălia de străpungere din sectorul central al frontului, între 2 și 18 Octombrie 1941, cu care ocazie bolșevicii au pierdut 663.000 prizonieri, 1242 tankuri și 5452 tunuri. Prizonierii capturați numai în bătălia dela Kiev întrec efectivul armatelor cu care Napoleon I. a intrat în 1812 în Rusia și cu care a reușit totuși, după bătălia dela Smolensk și a victoriilor pline de sacrificii dela Borodino, să cucerească capitala rusească Moscova și să o țină ocupată timp de mai multe săptămâni. Cifra de 3.906.000 prizonieri capturați până la începutul lunii Decembrie 1941 dă o imagine clară de măreția succeselor germane și de pierderile suferite de sovietici, oricât de numeroasă ar fi fost la declararea războiului populația Uniunii Sovietice.

Cuceririle de teren și mai ales cuceririle efectuate acolo unde se putea conta pe o hotărâtă rezistență rusească, în sectoare situate cu mult în dosul frontului, sunt deasemeni elocvente.

Situația pe fronturi

Situația la Stalingrad și în Caucaz

În spațiul caucazian dela Sudul fluviului Terek, trupele sovietice sprijinite de formațiuni blindate zadarnic încearcă prin contra atacuri repetate să oprească înaintarea forțelor germane,

În timpul iernii însă, lungimea frontului fiind prea mare, pentru a rezista unei apărări prin linii de tranșee continui, pentru ca trupele să nu fie expuse unui cantonament continuu în plină câmpie, luptele s'au dat în jurul localităților întărite în formă de baze, cedându-se astfel problemei cantonamentului. Așa s'a ajuns la intrândurile germane în liniile rusești și a celor ruse în rândurile germane. În primăvară însă, prima grijă a trupelor Axei a fost aceea de a înlătura această stare și a reface linia clară a frontului. De fapt constatăm că dela Marea Polară până la Kursk, linia frontului a rămas intactă, ca și în toamna trecută. Cu toate că Rușii n'au făcut economie de pierderi sângeroase și material pe timpul iernii, câștigurile de teren din partea lor au fost minime.

În primăvară, când aliații au socotit momentul oportun, au reluat atacul asupra liniei sovietice, ocupându-se în deosebi de sectorul din Sud. Crimeea a fost curățită, iar trupele victorioase au înaintat până la Caucaz și Stalingrad, desorganizând complet legăturile frontului inamic. În timp ce în 1941 bolșevicii știau că au la spatele lor sectoare noi de apărare, cu legături de comunicație bune, acum forțele Axei au pătruns până în stepă și în munți. Inamicul nu mai dispune de drumuri și căi ferate importante. Frontul însuși s'a întins până într'atâta pentru bolșevici, în unele locuri fiind chiar rupt, încât nu se mai poate avea o conducere de luptă unitară pe partea din afară a arcului Voronej, Stalingrad, Caucaz și Novorossisk. În același timp, atacatorul se afla pe linia dinăuntru a acestui cerc și dispune de căi ferate și drumuri mult mai bune, având în mâinile sale o regiune economică mult mai bogată și mult mai productivă. El poate hotărî unde, când și cât de departe poate continua atacul. El poate concentra peste tot forțele sale, mult mai repede decât bolșevicii. Germanii sunt superiori și în răsărit, cu toate eforturile inamicilor lor, cu toată campania de iarnă, cu tot frontul din apus.

Pe lângă conducerea genială, trebuie subliniată iarăși conlucrarea și avântul neegalat de intens și înțelegător al soldatului. El își împlinește toate îndatoririle, face orice performanță, orice marș forțat, rezistă la orice alimentație și adăpost. Clima nu pare să-l atingă și calitățile sale ostășești rămân unice. Acesta este secretul succeselor trupelor germano-româno-italiene.

atât spre platoul Vladi-Caucazului, în direcția Ordjonikidze, cât și în centrul regiunii petrolifere, în direcția Grozny. În urma atacurilor avioanelor de bombardament germane, în centru petrolifer Grozny au izbucnit incendii mari. Flăcările uriașe și norii groși, ce învaluiu regiunea aceasta acoperită de

de **Mardare Mateescu**

sonde și instalații petrolifere, îngreunează transporturile sovietice pe linia ferată și șoseaua dintre Grozny și Beslan.

Aviația germană și română continuă bombardarea metodică a căilor de comunicație și a bazelor de aprovizionare de pe ambele maluri ale Volgei inferioare. La Stalingrad și pe frontul Donului, operațiuni locale, iar în celelalte sectoare ale frontului, între Lacul Ladoga și Sud de Rjev, n'au fost decât acțiuni de artilerie și de recunoaștere.

Activitatea submarină

Atât d-l Churchill, primul ministru al Marii Britanii, în discursul ținut la Edimburgh, cât și d. Roosevelt, președintele republicii Statelor Unite, în cuvântarea pronunțată dăunăzi, s'au ocupat de războiul submarin în legătură cu problema tonajului. Fără să producă cifre cu privire la tonajul scufundat până acum, d. Churchill a afirmat că „luna Septembrie a fost cea mai puțin defavorabilă din cursul acestui an”, ca și luna August.

După datele statistice germane, tonajul scufundat în luna Septembrie, a fost de 1.011.000 tone, care se apropie de cifra record atinsă în cursul lunii Aprilie a. c., de 1.200.000 tone.

Firește că tonajul scufundat a prezentat variațiuni dela începutul războiului submarin, dar ele nu sunt datorite eficacității mijloacelor antisubmarine, sau tacticii de luptă a convoiurilor escortate de vase de război și avioane. Există o corelație între operațiunile submarine și cele de pe alte teatre de luptă, care cer o asistență navală mai vastă și astfel concentrarea unui număr cât mai mare de nave de luptă submarină. Din contră, menținerea cifrei urcate a tonajului scufundat, denotă slăbiciunea armei antisubmarine. După cum alte scăderi în cifra scufundărilor se produc atunci când inamicul caută noi rute de transport și până când aceste rute sunt descoperite de unitățile de recunoaștere.

Submarinele germane activează din zona Oceanului Înghețat de Nord, până la limita Capului Bunei Speranțe și dela Freetown, pe coasta occidentală a Africii, până la Canalul Panama. Raționalizarea folosirii tonajului anglo-american este una din consecințele eficacității acestui război submarin și de aceea d-l Roosevelt a încheiat recunoscând că războiul submarin n'a fost înlăturat, iar flota comercială a Statelor Unite va suferi și alte pierderi.

Situația în Egipt

Pe frontul egiptean, situația se menține deocamdată neschimbată.

În schimb, în situația internă a Egiptului au fost înregistrate noi evenimente destul de semnificative.

Știri sosite din Cairo, arată că acolo se produc ciocniri sângeroase între populația civilă și soldații forțelor aliate. Aceste ciocniri sunt provocate de atitudinea trupelor anglo-Saxone față de Arabi, Anglo-saxonii nerespectând obiceiurile religioase și familiare ale Arabilor.

Autoritățile polițienești sunt obligate să intensifice măsurile pentru păstrarea ordinii publice. În toate localitățile din Egipt, cu excepția marilor orașe, vânzarea băuturilor alcoolice este interzisă.

Aceste ultime măsuri au fost luate mai ales după sosirea de trupe americane care, după ce se îmbată, provoacă incidente grave.

Redactor responsabil
ION BOZDOG